

ΑΡΘΡΑ

Ο Εθνικός Κήπος «εκχωρείται» σε ιδιώτη

ΤΗΣ ΕΛΕΝΗΣ ΠΟΡΤΑΛΙΟΥ

» **Το δημοτικό** συμβούλιο Δήμου Αθηναίων αποφάσισε κατά πλειοψηφία την παραχώρηση του Εθνικού Κήπου στον Πολιτιστικό Οργανισμό «Νέον» Δ. Δασκαλόπουλος για την υλοποίηση προγράμματος με τίτλο «Ανακαλύπτοντας τον Εθνικό Κήπο», που περιλαμβάνει 2 σκέλη: κηποτεχνική διαμόρφωση σε 8 σημεία του Κήπου με φυτοτεχνικές και αισθητικές παρεμβάσεις και Μπιενάλε έργων σύγχρονης τέχνης, η πρώτη εκ των οποίων θα πραγματοποιηθεί το δέιμνο Μαΐου - Ιουνίου 2014. Το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας 20 υπέρ, 14 κατά, 1 λευκό αποτυπώνει τις σοβαρές και τεκμηριωμένες αρνήσεις των δημοτικών συμβούλων από τις παρατάξεις Αθήνα Πόλη της Ζωής μας, Λαϊκή Συσπείρωση, Ανοιχτή Πόλη, δύο ανεξάρτητες δημοτικές συμβουλούς και 4 μέλη της παράταξης της πλειοψηφίας (3 κατά, 1 λευκό).

Ο Εθνικός Κήπος, όπως περιγράφεται στο ΦΕΚ 195Α' (19.10.2004), παραχωρήθηκε «δωρεάν κατά χρήση, για διάρκεια 90 ετών στον Δήμο Αθηναίων μαζί με την περιφράξη και τις υπάρχουσες σε αυτόν κάθε είδους εγκαταστάσεις». Το ΦΕΚ της παραχώρησης αναφέρει ρητά ότι «ο Δήμος Αθηναίων υποχρεούται, με ευθύνη του, να συντηρεί και να βελτιώνει τη βλάστηση, να διοικεί, διαχειρίζεται, εκμεταλλεύεται και φυλάσσει και γενικά να προστατεύει τον παραχωρούμενο Εθνικό Κήπο, ο οποίος θα διατηρεί στο ακέραιο τον δασικό του χαρακτήρα και προορισμό και θα εξακολουθεί να διέπεται από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας».

Η παραχώρηση έγινε με τις επιπλέον υποχρεώσεις: απαγόρευση δημιουργίας εγκαταστάσεων, τυχόν εξωραϊστικά, λειτουργικά και λοιπά έργα οφείλουν να διατηρούν και ν' αναδεικνύουν τον υπάρχοντα κηποτεχνικό ρυθμό, διατήρηση και ανανέωση σταθερού φυτικού υλικού, λοιπές ανάλογες δεσμεύσεις. Οι κάθε είδους μελέτες παρεμβάσεων υποβάλλονται υποχρεωτικά προς έγκριση στις αρμόδιες υπηρεσίες του υπουργείου Πολιτισμού και οι κάθε είδους εργασίες εκτελούνται ύστερα από έγκριση της αρμόδιας υπηρεσίας του υ-

πουργείου Πολιτισμού (Γ' ΕΚΠΑ) και υπό την επίβλεψη εκπροσώπου της, επειδή ο Εθνικός Κήπος είναι, επίσης, κηρυγμένος αρχαιολογικός χώρος.

Στις 23.2.2012 η δημοτική πλειοψηφία Καμίνη ψήφισε με ονομαστική ψηφοφορία (20 ψήφοι υπέρ και 10 κατά) την κατάργηση του Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου «Δήμος Αθηναίων - Εθνικός Κήπος» και ο Εθνικός Κήπος περιήλθε στη διεύθυνση Πρασίνου και Περιβάλλοντος του Δήμου Αθηναίων. Το διοικητικό συμβούλιο στο οποίο μετείχαν παρατάξεις και προσωπικότητες - φίλοι του Εθνικού Κήπου, με αποφασιστικές αρμοδιότητες, καταργήθηκε. Στη θέση του δημιουργήθηκε μια συμβουλευτική επιτροπή η οποία δεν λειτούργησε ποτέ ουσιαστικά. Η μεταφορά του Εθνικού Κήπου στις υπηρεσίες πρασίνου έγινε με επίκληση νομικών θεμάτων που, όμως, δεν προέκυπταν από το διάταγμα παραχώρησης. Να πούμε μόνο ότι η σχετική υπηρεσία είναι εξαιρετικά υποβαθμισμένη - χαρακτηριστικός είναι ο ελάχιστος προϋπολογισμός της.

Αν στο προηγούμενο καθεστώς ο αποκλειστικός σκοπός λειτουργίας του διοικητικού συμβουλίου του ΝΠΔΔ «Δήμος Αθηναίων - Εθνικός Κήπος» ήταν η προστασία του χαρακτήρα του Εθνικού Κήπου σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία -στο πλαίσιο αυτό προχώρησε προς εφαρμογή μελέτη του ΕΜΠ για έργα υποδομής, όπως δίκτυα ομβρίων- οι προθέσεις του δημάρχου, κ. Καμίνη, και της πλειοψηφίας, πλην των 4 δημοτικών συμβούλων που διαφωνήσαν, είναι η «αξιοποίησή» του. «Αξιοποίηση» σημαίνει απαξίωση του Εθνικού Κήπου ως ιστορικού μνημείου και μνημείου της φύσης, με στόχο την παραγωγή πολιτικής, κοινωνικής, οικονομικής υπεραξίας υπέρ του δημάρχου, του χορηγού Δ. Δασκαλόπουλου και λοιπών εμπλεκομένων, στο όνομα πάντα του πολιτισμού.

Οι διαφωνίες που εκφράστηκαν για την παραχώρηση του Εθνικού Κήπου σε έναν μεγαλοεπιχειρηματία συλλέκτη ήταν ριζικές. Πρώτ' από όλα ο Εθνικός Κήπος αποτελεί μνημείο της φύσης με δασικό χαρακτήρα, που σημαίνει προστατευόμενο οικοσύστημα, το οποίο περιλαμβάνει όχι μόνο εξαιρετικά ποικιλία φυτών και δένδρων αλλά και έμβια όντα, μεταξύ αυτών πουλιά. Γι' αυτό, α-

«Αξιοποίηση» σημαίνει απαξίωση του Εθνικού Κήπου ως ιστορικού μνημείου και μνημείου της φύσης, με στόχο την παραγωγή πολιτικής, κοινωνικής, οικονομικής υπεραξίας υπέρ του δημάρχου, του χορηγού Δ. Δασκαλόπουλου και λοιπών εμπλεκομένων, στο όνομα πάντα του πολιτισμού

πό την εποχή της δημιουργίας του μέχρι σήμερα, ο Κήπος κλείνει με τη δύση του ηλίου ώστε η φύση να ψουχάξει. Όπως είπε στο δημοτικό συμβούλιο η κ. Διαμαντούρου, παλαιά κάτοικος της περιοχής, που επισκέπτεται σε όλη τη διάρκεια της ζωής της πολύ συχνά τον Εθνικό Κήπο, για ένα φυσικό και ιστορικό μνημείο ισχύει ότι και για ένα αρχαιολογικό. Δεν γίνονται επεμβάσεις, μόνο συντήρηση: νερό, καθαριότητα, συντήρηση φυτών.

Αντίθετα με το ισχύον αυτό καθεστώς προστασίας, το πρώτο σκέλος του προγράμματος του Οργανισμού «Νέον» αφορά παρεμβάσεις σε 8 σημεία του Κήπου. Μεταξύ αυτών αφαιρούνται οι φοίνικες που ο δήμος είχε αναλάβει να δασώσει, στην περιοχή της λίμνης αφαιρούνται αυτοφυή δένδρα και η συκιά, στο δωμάτιο των γλυκισμών προτείνονται νέες φυτεύσεις, αλλάζοντας τον χαρακτήρα του. Επισείοντας τη διασημότητα του Γάλλου αρχιτέκτονα τοπίων κ. Louis Benesch και το ύψος της αμοιβής του των 270.000 ευρώ ως τεκμήριο αξιοπιστίας της μελέτης του, ο κ. Δασκαλόπουλος υποστήριξε, σε κοινή συνέντευξη με τον δήμαρχο Αθηναίων, τις κηποτεχνικές αυτές παρεμβάσεις. Αλλά ο αρχιτέκτων τοπίου, παίρνοντας τον λόγο, αποκαλούσε τον Εθνικό Κήπο πάρκο, λέγοντας χαρακτηριστικά «Πώς

αφήσω το πάρκο να συνεχίσει να είναι αυτό που είναι και να κάνει αυτό που κάνει για αιώνες, χωρίς να το αφήσω να καταστραφεί».

Πρέπει να σημειώσουμε ότι η κοινή συνέντευξη του δημάρχου κ. Καμίνη και του ιδιοκτήτη της «Νέον» κ. Δασκαλόπουλου παραβίασε κατάφωρα την απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, στο οποίο διατυπώθηκε ρητά από την αναπληρώτρια δήμαρχο κ. Συρουπούλου ότι «προφανώς θα παρθούν όλες οι εγκρίσεις, δεν πρόκειται ποτέ να πειραχτεί ούτε ένα πετραδάκι αν δεν έχει την αντίστοιχη έγκριση που χρειάζεται, αυτό είναι απόλυτα σαφές. Ή από το Δασαρχείο ή από την Αρχαιολογία ή από οποιονδήποτε άλλο φορέα». Οι διαβεβαιώσεις αυτές αφορούν την αυτονόητη υποχρέωση του Δήμου Αθηναίων να μην παρακάμπτει τη νομιμότητα. Παρ' όλα αυτά καμία μελέτη δεν υποβλήθηκε σε καμία δημόσια αρχή, αντίθετα η συνέντευξη Τύπου παρουσίασε την παραχώρηση του Εθνικού Κήπου στον κ. Δασκαλόπουλο, τις παρεμβάσεις και την Μπιενάλε ως ειλημμένες οριστικές αποφάσεις προς υλοποίηση.

Να σταθούμε ειδικότερα στο θέμα της Μπιενάλε. Πρώτ' απ' όλα είναι αδιανόητο και μη συμβατό με τον χαρακτήρα του μνημείου της φύσης να εγκατασταθεί περιοδικά μεγάλη έκθεση έργων τέχνης, αναστατώνοντας το οικοσύστημα, ανατρέποντας την ισορροπία του και αλλοιώνοντας την ταυτότητά του. Άλλωστε, υπάρχει σοβαρό πρόβλημα για το είδος των εγκαταστάσεων, καθώς ο Εθνικός Κήπος είναι κηρυγμένος αρχαιολογικός χώρος στο υπέδαφος του οποίου και σε βάθος 1,5 μ. βρίσκονται, όπως ανέφερε στο δημοτικό συμβούλιο η δημοτική σύμβουλος κ. Χατζηγιαννάκη, «ίχνη του αρχαίου Λυκείου του Απόλλωνα, το αρχαίο υδραγωγείο του Ύμπτου (4ος αιώνας π.Χ)». Είναι απαράδεκτο, λοιπόν, να εκχωρείται εν λευκώ σε ιδιώτη ένα ιστορικό μνημείο, μνημείο της φύσης και ταυτόχρονα αρχαιολογικός χώρος, για βάνουσες επεμβάσεις και χρήσεις που καταστρατηγούν τον χαρακτήρα και το πνεύμα του τόπου και παραβιάζουν το καθεστώς προστασίας του. Με ποια λογική, άλλωστε, ο δήμαρχος Αθηναίων παραχωρεί σε μια ΜΚΟ το κεντρικότερο σημείο της πόλης, για να καθορίζει μέσα

από μια μεγάλη και κεντρική πολιτιστική διοργάνωση τα πολιτιστικά πράγματα της Αθήνας;

Είναι άλλο πράγμα η συνεργασία του Δήμου Αθηναίων με χορηγούς για μια συγκεκριμένη πολιτιστική δράση, όπως έγινε π.χ. με την έκθεση της Συλλογής Οικονόμου στην Πινακοθήκη του δήμου ή τη φιλοξενία συγκεκριμένης έκθεσης της Βάνας Ξένου στον Εθνικό Κήπο, έκθεση που υποβλήθηκε προς έγκριση, και άλλο η παραχώρηση ενός φυσικού και ιστορικού μνημείου, ενός κηρυγμένου αρχαιολογικού τόπου, σ' έναν ιδιώτη, ο οποίος παρεμβαίνει κατά την κρίση του και ανεξέλεγκτα τόσο στη βλάστηση του Εθνικού Κήπου όσο και στην εμφύτευση ενός μεγαλεπήολου πολιτιστικού γεγονότος στο κεντρικότερο σημείο της Αθήνας.

Ο Δήμος Αθηναίων πρέπει να έχει την πρωτοβουλία για την πολιτιστική πολιτική που ασκεί, μέσα από τους θεσμούς που διαθέτει, συμπράττοντας με έγκριτες επιτροπές και φορείς καλλιτεχνών, ώστε και η διαδικασία να είναι έγκυρη και δημοκρατική και το καλλιτεχνικό αποτέλεσμα αποδεκτό και σεβαστό. Όμως, ο δήμαρχος κ. Καμίνης, υποτιμώντας βαθύτητα του δημοτικού θεσμού και την αυτονομία του, αντιμετωπίζοντας τον ως φτωχό συγγενή της ελίτ του πλούτου, θεωρεί ότι τον περιποιεί τιμή η σύμπραξη με όρους υποτέλειας με τον πρόεδρο του ΣΕΒ, ο οποίος επένδυσε τα υπερκέρδη του σε έργα τέχνης, όπως μπορεί να τα επενδύει και σε άλλους προσοδοφόρους τομείς. Το ότι διαθέτει χρήμα δεν τον μετατρέπει αυτόχρονα σε μεγάλο φιλότεχνο, πολύ περισσότερο που η συνεργασία του με τον δήμο γίνεται με το αζημίωτο, δηλαδή με τη δωρεάν παραχώρηση ενός δημοσίου χώρου ανυπολόγιστης αξίας που δεν προσμετράται οικονομικά.

Τούτων δεδομένων, η προσφυγή της Εταιρείας Φίλων του Εθνικού Κήπου και 10 δημοτών του Δήμου Αθηναίων στο ΣτΕ, με αίτημα ν' ακυρωθεί η απόφαση της πλειοψηφίας του δημοτικού συμβουλίου, είναι ενέργεια απολύτως δικαιολογημένη και πρέπει να υποστηριχθεί.

* Η Ελένη Πορτάλιου είναι δημοτική σύμβουλος Δήμου Αθηναίων με την Ανοιχτή Πόλη